

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ
Сектор за макроекономска политика

КРАТКОРОЧНИ
ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

јуни, 2018 година

СОДРЖИНА

Резиме	2
I. Реален сектор	
Индустриско производство	3
Број на работници во индустријата	4
Деловни тенденции во преработувачката индустрија	5
Број на издадени одобренија за градење и предвидена вредност на објектите	6
Инфлација	6
2. Надворешнотрговска размена	
Извоз	8
Увоз	9
Салдо на трговска размена	10
Валутна структура	10
3. Фискален сектор	
Буџетски приходи според економската класификација	11
Приходи по буџетски корисници	12
Буџетски расходи според економската класификација	13
Расходи по буџетски корисници	14
Буџетско салдо	17
4. Социјален сектор	
Нововработени и регистрирани невработени лица во АВРМ	17
Плати	18
Пензии	18
5. Монетарен и финансиски сектор	
Примарни пари	20
Депозитен потенцијал	20
Кредити на банките	21
Каматни стапки на депозитни банки	21
Пазар на капитал	22
Девизни резерви	22

РЕЗИМЕ

НА НАЈВАЖНИТЕ КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

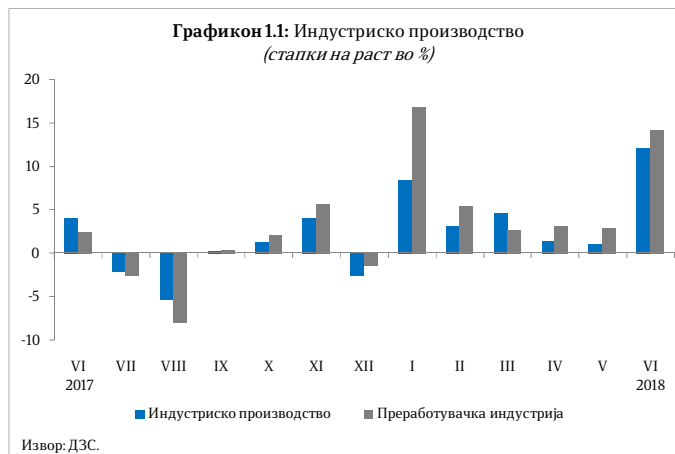
јуни, 2018 година

- Индустриското производство во јуни 2018 година забележа раст од 12,1% во споредба со јуни 2017 година;
- Потрошувачките цени во јуни 2018 година се зголемија за 1,4% во однос на јуни 2017 година, по годишниот раст од 1,7% во мај 2018 година. Просечната стапка на инфлација во периодот јануари-јуни 2018 година изнесува 1,5%;
- Во периодот јануари – мај 2018 година извозот забележа раст од 13,6%, а увозот од 11,0%, што резултираше со зголемување на трговскиот дефицит за 3,8%, споредено со истиот период од 2017 година;
- Вкупните приходи на Буџетот во првите шест месеци од 2018 година изнесуваа 90.650 милиони денари, односно 13,7% од БДП, што претставува поголемо остварување за 5,0% во однос на истиот период од 2017 година;
- Вкупните расходи на Буџетот во првите шест месеци од 2018 година изнесуваа 95.188 милиони денари, односно 14,4% од БДП, што е за 0,5% повеќе во однос на истиот период лани;
- Вкупните кредити на банките во јуни 2018 година се зголемија за 6,2% во споредба со јуни 2017 година, а вкупниот депозитен потенцијал на банките оствари раст од 9,9%.

1. РЕАЛЕН СЕКТОР

Индустриско производство

Индустриското производство во јуни 2018 година забележа раст од 12,1% во споредба со јуни 2017 година. Растот во целост се должи на позитивните движења во секторот Преработувачка индустрија, каде што производството е зголемено за 14,1% и придонес во растот од 11,5 п.п., како и во секторот Снабдување со ел. енергија, гас, пареа и климатизација од 16,3% и придонес во растот од 1,7 п.п. Секторот Рударство и вадење на камен бележи пад од 4,2% и влијае кон ублажување на растот на индустриското производство со негативен придонес од 0,3 п.п..

Анализата по гранки укажува дека раст е забележан кај 20 од вкупно 27 гранки кои учествуваат со 83,1% во структурата на индустриското производство, со што продолжува трендот главен двигател на растот да бидат неколку гранки за производство на високософистицирани технолошки производи кај кои е забележано многу високо зголемување на производството. Така на пример, три цифрен раст е забележан кај производството на транспортна опрема и фабрикувани метални производи. Од гранките со двоцифрено учество во структурата, зголемување е забележано кај сите гранки, и тоа кај снабдувањето со ел. енергија, гас, пареа и климатизација раст од 16,3% (придонес од 1,7 п.п.), кај производството на машини и уреди од 9,9% (придонес од 1,3 п.п.) и кај прехранбената индустрија од 3,9% (придонес од 0,4 п.п.).

Согласно податоците по наменски групи, раст е забележан во групите Капитални производи од 34,2% (придонес од 7,3 п.п.), Трајни производи за широка потрошувачка од 20,1% (придонес од 0,5 п.п.), Интермедијарни производи, освен енергија од 13,5% (придонес од 4,0 п.п.) и Енергија од 12,3% (придонес од 1,5 п.п.), додека производството во групата Нетрајни производи за широка потрошувачка е непроменето.

На кумулативна основа, индустриското производство во првото полугодие од 2018 година бележи раст од 5,0%, што во целост се должи на растот во секторот Преработувачка индустрија од 7,0% и придонес од 5,7 п.п., но истиот е ублажен со падот во секторите Рударство и вадење на камен од 5,9% и негативен придонес од 0,5 п.п., како и Снабдување со ел. енергија, гас, пареа и климатизација од 2,2% и негативен придонес од 0,2 п.п..

Податоците од анализата по гранки укажува дека раст е забележан кај 13 од вкупно 27 гранки, кои сочинуваат 49,6% во структурата на вкупното индустриско производство. Од гранките со двоцифрено учество во структурата, раст е забележан кај производството на машини и уреди од 9,1% (придонес од 1,2 п.п.) и прехранбената индустрија од 0,3% (придонес од 0,0 п.п.), додека пад е забележано единствено кај снабдувањето со ел. енергија, гас, пареа и климатизација од 2,2% (придонес од -0,2 п.п.).

Кај наменските групи, растот главно е резултат на зголеменото производство во групата Капитални производи од 21,9% (придонес од 4,7 п.п.) и истиот е поддржан со растот на производството кај групата Трајни производи за широка потрошувачка од 45,6% (придонес од 1,1 п.п.), како и кај групата Интермедијарни производи, освен енергија од 0,4% (придонес од 0,1 п.п.). Растот е ублажен со падот на производството кај групите Енергија од 4,2% (придонес од -0,5%) и Нетрајни производи за широка потрошувачка од 1,1% (придонес од -0,4 п.п.).

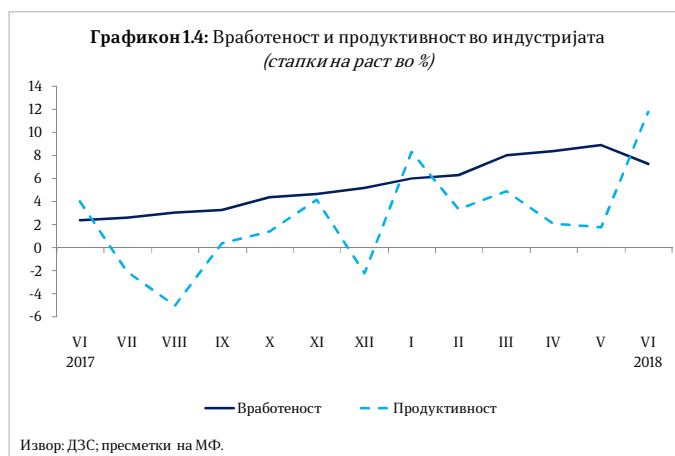
Број на работници во индустријата

Бројот на работници во индустријата на годишно ниво во јуни 2018 година е зголемен за 7,3%. Растот главно се должи на зголемениот број на работници во секторот Преработувачка индустрија од 8,1% и е поддржан со растот во секторот Рударство и вадење на камен од 2,1%, додека во секторот Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација е забележан пад од 0,2%.

Податоците за бројот на работници во индустријата по наменски групи во јуни 2018 година во однос на истиот период минатата година покажуваат дека

зголемување на бројот на работници има кај групите: Капитални производи од 22,5%, Интермедијарни производи, освен енергија од 13,7% и Нетрајни производи за широка потрошувачка од 1,4%. Пад е забележан кај групите Трајни производи за широка потрошувачка од 1,3% и Енергија од 0,7%.

Бројот на работници во првото полугодие од 2018 година бележи раст од 7,5%, што главно се должи на зголемениот број на работници во секторот Преработувачка индустрија од 8,4%, но и во секторот Рударство и вадење на камен од 1,2%, додека бројот на работници во секторот Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација е намален за 0,3%.

Во периодот јануари-јуни 2018 година, раст на бројот на работници е забележан кај наменските групи: Капитални производи од 22,8%, Интермедијарни производи, освен енергија од 14,3%, Нетрајни производи за широка потрошувачка од 1,5% и Трајни производи за широка потрошувачка од 0,5%. Пад на бројот на работници е забележан единствено во групата Енергија од 0,8%.

Деловни тенденции во преработувачката индустрија

Економската состојба на деловните субјекти во јуни 2018 година е поповолна во однос на мај 2018 година, а поповолна е и во однос на истиот месец од 2017 година.

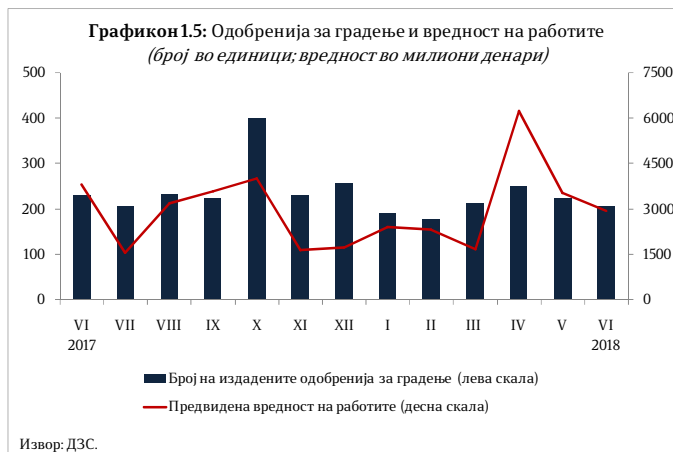
Просечното искористување на капацитетите на деловните субјекти во јуни 2018 година изнесува 67,8%, што претставува зголемување во однос на претходниот месец, кога изнесувало 67,4%. Споредено со јуни 2017 година, искористеноста на капацитетите е зголемена за 2,9 п.п..

Најголемо влијание врз ограничувањето на обемот на производството во јуни имаат следните фактори: недостигот на квалификувана работна сила со 22,7%, недоволната домашна побарувачка со 18,7%, недоволната странска побарувачка со 17,5%, неизвесното економско окружување со 10,4%, финансиските проблеми со 9,2% и конкурентниот увоз со 6,3%.

Состојбата на обезбеденоста на производството со порачки во јуни 2018 година во однос на мај 2018 година е поповолна во однос на претходниот месец, очекувањата за обемот на производството во наредните три месеци се поповолни споредено со претходниот месец, а залихите на готови производи на месечно ниво се зголемени.

Број на издадени одобрија за градење и предвидена вредност на објектите

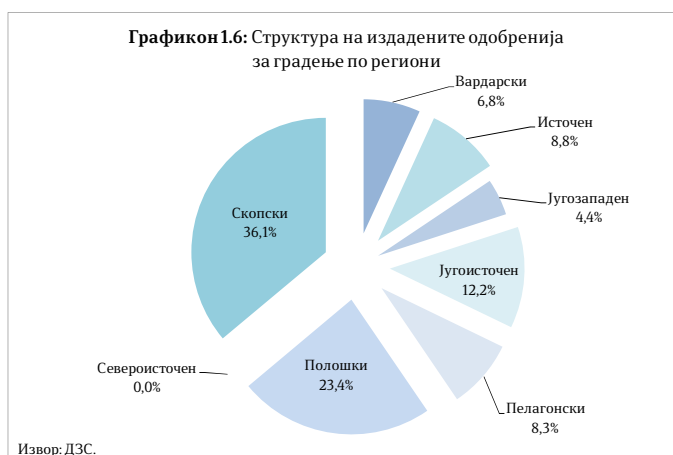
Во јуни 2018 година издадени се вкупно 205 одобрија за градење, што претставува намалување од 10,9% споредено со јуни 2017 година. Во однос на претходниот месец, кога биле издадени 222 одобрија за градење, бројот на издадени одобрија за градење се намалил за 7,7%. Предвидената вредност на објектите според издадените одобрија за градење во однос на истиот период од 2017 година бележи пад од 22,6%. На месечна основа, вредноста на објектите се намали за 16,5%.

Анализирано по видови објекти, од вкупниот број издадени одобрија за градење, 117 (или 57,1%) се наменети за објекти од високоградба, 45 (или 21,9%) за објекти од нискоградба и 43 (или 21,0%) за објекти за реконструкција.

Анализирано по типови инвеститори, од вкупно 205 издадени одобрија за градба, на 115 објекти (или 56,1%) како инвеститори се јавуваат физички лица, а на 90 објекти (или 43,9%) инвеститори се деловни субјекти.

Во јуни 2018 година предвидена е изградба на 554 станова, со вкупна корисна површина од 41.505 м². Бројот на предвидени станова за изградба во јуни, во однос на мај 2018 година бележи раст од 16,1%, а на годишна основа бележи пад од 40,2%.

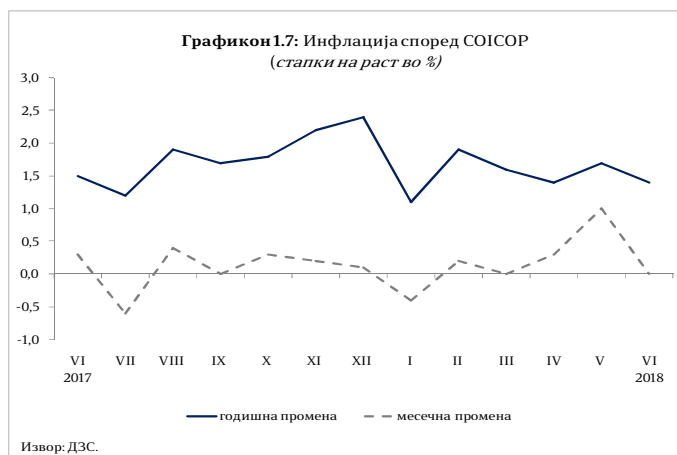

Инфлација

Потрошувачките цени во јуни 2018 година се зголемија за 1,4% во однос на јуни 2017 година, по годишниот раст од 1,7% во мај 2018 година. Просечната стапка на инфлација во периодот јануари-јуни 2018 година изнесува 1,5%.

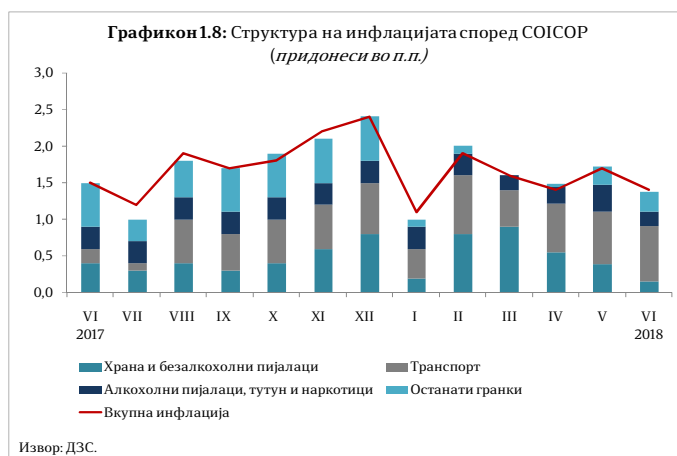
Категоријата Храна и безалкохолни пијалаци, која има најголемо учество при пресметката на Индексот на трошоците на животот, во јуни забележа годишен раст на цените од 0,4%, при што највисок раст имаа цените на месото (за 3,3%) и млекото, сирењето и јајцата (за 1,8%).

Највисок годишен раст на цените во јуни 2018 година е забележан во категоријата Транспорт од 9,1% следена со порастот на цените во категориите: Алкохолни пијалаци, тутун и наркотици од 4,3%, Рекреација и култура од 3,0%, Ресторани и хотели од 1,8%, Мебел, покуќнина и одржување на покуќнина од 1,3%, Комуникации од 0,8%, Останати стоки и услуги од 0,6% и Здравје од 0,4%.

Годишен пад на цените во јуни 2018 година е регистриран во категориите: Облека и обувки од 0,4% и Домување, вода, електрика, гас и други горива од 0,1%. Цените во категоријата Образование останаа непроменети.

Потрошувачките цени во јуни 2018 година се непроменети во однос на претходниот месец. Притоа, зголемување на цените на месечно ниво е забележано во категориите: Транспорт од 0,8%, Рекреација и култура и Ресторани и хотели од по 0,7%, Мебел, покуќнина и одржување на покуќнина од 0,3%, и Облека и обувки и Домување, вода, електрика, гас и други горива од по 0,1%.

Пад на цените на месечна основа е регистриран во категориите: Храна и безалкохолни пијалаци и Останати стоки и услуги од по 0,4% и Здравје и Комуникации од по 0,2%.

Цените во категориите: Алкохолни пијалаци, тутун и наркотици и Образование останаа непроменети.

Цените на мало во јуни 2018 година во однос на истиот месец претходната година се зголемени за 2,8%, а на месечна основа цените на мало се зголемени за 0,2%. Цените на мало во периодот јануари-јуни 2018 година се повисоки за 2,9%.

2. НАДВОРЕШНО – ТРГОВСКА РАЗМЕНА

Вкупната надворешно - трговска размена во првата половина од 2018 година изнесува 6.415,7 милиони евра, што претставува раст од 12,1% во однос на истиот период минатата година.

Во периодот јануари – јуни 2018 година најголемо учество во вкупната размена има размената на Република Македонија со Европската унија (ЕУ 28), кое изнесува 72,1%, што претставува зголемување за 2,0 п.п. во однос на истиот период претходната година.

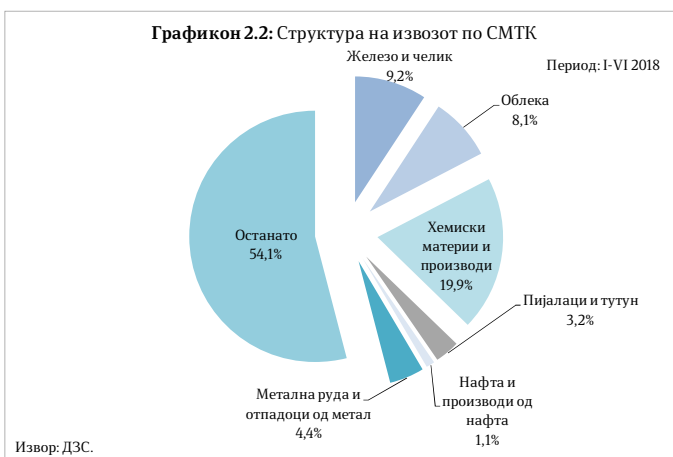
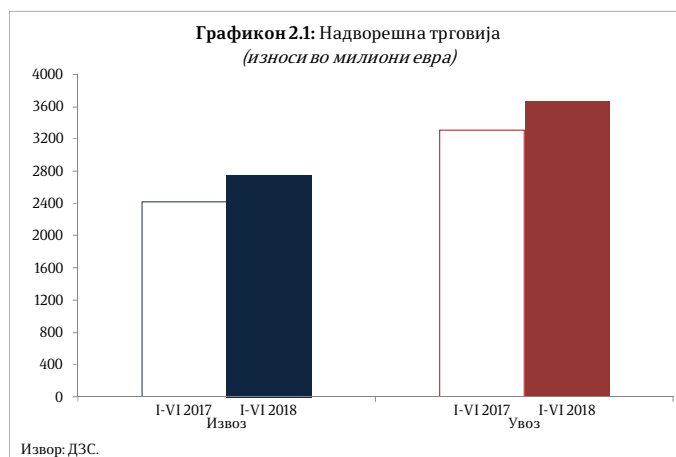
Извоз

Во периодот јануари - јуни 2018 година вредноста на извезените стоки изнесува 2.748,2 милиона евра и бележи раст од 13,6% (328,6 милиони евра) во однос на истиот период во 2017 година, а физичкиот обем на извозот бележи раст од 2,2%.

Вредноста на извезените стоки во јуни 2018 година изнесува 464,2 милиона евра и бележи раст од 6,6% (28,8 милиони евра) во однос на истиот месец претходната година, а физичкиот обем на извозот се намалил за 4,9%.

Анализирано на месечно ниво, во јуни 2018 година извозот бележи пад од 8,2% (41,3 милиони евра) во однос на претходниот месец, а доколку се изврши сезонско прилагодување на извозот, истиот регистрира месечен пад од 6,8%.

Главни групи производи (според СМТК) со најголемо учество во извозот во периодот јануари – јуни 2018 година се: хемиски материи и производи, железо и челик, облека, метална руда и отпадоци од метал, пијалаци и тутун и нафта и производи од нафта. Овие шест групи производи сочинуваат 45,9% од вкупниот извоз на државата.

Анализирано според економските групации на земјите, во периодот јануари – јуни 2018 година споредено со истиот период од 2017 година, извозот бележи раст кај групациите: ЕУ 28, ЕФТА, Организација на земјите - извознички на нафта и нафтени деривати, Западен Балкан и Северноамериканска зона на слободна трговија, додека пад има кај групациите: Организација за економска соработка на

земји од Азиско - пацифичкиот регион и Заедница на независни држави. Извозот во ЕУ 28 бележи раст од 16,4% на годишно ниво, а кај земјите од Западен Балкан истиот бележи раст од 7,7%, при што извозот на стоки во ЕУ 28 и земјите од Западен Балкан во вкупниот извоз на Република Македонија учествува со 83,3% и 10,5% соодветно.

Увоз

Вредноста на увезените стоки во периодот јануари – јуни 2018 година изнесува 3.667,5 милиони евра и бележи раст од 11,0% (362,0 милиона евра) во однос на истиот период од 2017 година, а физичкиот обем на увозот бележи пад од 7,0%.

Вредноста на увозот во јуни 2018 година изнесува 635,6 милиони евра, што претставува раст од 17,8% (96,0 милиони евра) во однос на истиот месец од 2017 година, а увезените количини на стоки се зголемени за 6,9%.

Анализирано на месечно ниво, во јуни 2018 година увозот бележи раст од 1,7% (10,4 милиони евра) во однос на претходниот месец, а доколку се изврши сезонско прилагодување на увозот, истиот регистрира месечен раст од 8,4%.

Табела 2.1. Преглед на извозот и увозот на селектирани групи на производи

Извоз на нафта и производи од нафта*)				
	I - VI - 2017	I - VI - 2018	Салдо	Стапки во%
.000 Т	54,4	64,9	10,5	19,3
Мил. ЕУР	22,1	29,6	7,5	33,8
Мил.\$	24,0	35,9	11,9	49,3

*)Претходни податоци

Увоз на нафта и производи од нафта*)				
	I - VI - 2017	I - VI - 2018	Салдо	Стапки во%
.000 Т	495,4	464,1	-31,3	-6,3
Мил. ЕУР	208,2	234,9	26,8	12,9
Мил.\$	225,3	283,7	58,4	25,9

Извоз на хемиски производи*)				
	I - VI - 2017	I - VI - 2018	Салдо	Стапки во%
.000 Т	24,5	12,4	-12,2	-49,6
Мил. ЕУР	516,3	547,1	30,8	6,0
Мил.\$	561,0	661,8	100,9	18,0

*)Претходни податоци

Увоз на хемиски производи*)				
	I - VI - 2017	I - VI - 2018	Салдо	Стапки во%
.000 Т	14,2	15,0	0,8	5,3
Мил. ЕУР	90,5	103,0	12,5	13,8
Мил.\$	98,0	124,7	26,8	27,3

Извоз на железо и челик *)					Увоз на железо и челик*)				
	I - VI - 2017	I - VI - 2018	Салдо	Стапки во%		I - VI - 2017	I - VI - 2018	Салдо	Стапки во%
.000 Т	347,1	377,8	30,7	8,9	.000 Т	368,2	441,5	73,3	19,9
Мил. ЕУР	230,4	253,7	23,3	10,1	Мил. ЕУР	186,5	240,5	54,0	29,0
Мил.\$	250,7	305,8	55,1	22,0	Мил.\$	202,7	291,2	88,6	43,7

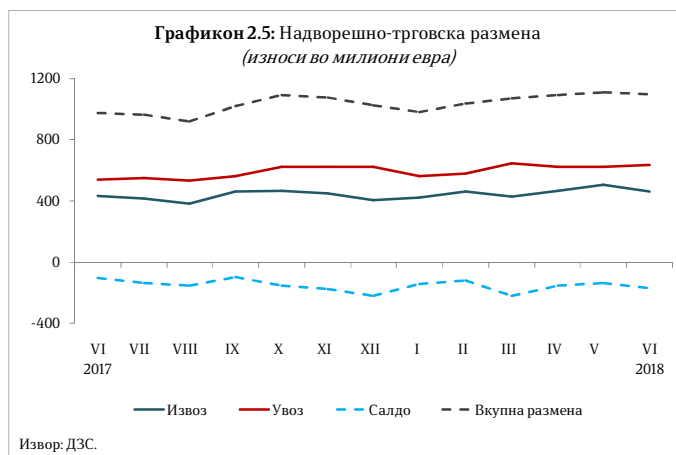
*)Претходни податоци

Салдо на трговска размена

Во првата половина од 2018 година, трговскиот дефицит се зголеми за 3,8% односно 33,4 милиони евра споредено со истиот период минатата година.

Во јуни 2018 година трговскиот дефицит се зголеми за 64,5% односно 67,2 милиона евра споредено со јуни 2017 година.

Доколку салдото на извозот и увозот на стоки го анализираме по економска намена, зголемувањето на дефицитот е резултат од проширувањето на негативното салдо во размената со стоки за инвестиции без

транспортна опрема, индустриски набавки, горива и мазива и храна и пијалаци, како и намалувањето на позитивното салдо во размената со стоки за широка потрошувачка. Од друга страна, кон намалување на дефицитот дејствуваше зголемувањето на позитивното салдо во размената со транспортна опрема.

Во периодот јануари – јуни 2018 година 92,9% од трговскиот дефицит на земјата е остварен во размената со Велика Британија, Грција, Кина и Србија, а потоа следуваат: Турција, Италија, Јужна Африка, САД, Полска, и други. Суфицит е остварен во размената со Германија, Косово, Белгија, Шпанија и Хрватска.

Валутна структура

Гледано по валутна структура 88,0% од трговската размена во периодот јануари – јуни 2018 година е реализирана во евра, што во однос на истиот период од 2017 година претставува зголемување за 1,0 п.п.. На страната на извозот и увозот, еврото е застапено со 93,3% и 84,0%, соодветно, при што застапеноста на еврото во извозот е зголемена за 0,8 п.п., додека застапеноста на еврото кај увозот е зголемена за 1,0 п.п. во однос на периодот јануари – јуни 2017 година.

увоз	I - VI - 2017					I - VI - 2018					апсолутна промена во валутна вредност	релативна промена во валутна вредност (во%)
	валута	колич. 000 t	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	увоз во денари	структ. во%	колич. 000 t	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	увоз во денари		
ЕУР	2.128,9	2.742.754.056	61.6020	168.959.135.371	83,0	2.171,5	3.079.935.884	61.5293	189.506.299.009	84,0	337.181.828	12,3
УСД	980,2	580.573.105	56,9744	33.077.804.322	16,2	716,1	668.109.645	50,8294	33.959.612.383	15,0	87.536.540	15,1
GBP	2,3	10.225.382	71,6367	732.512.639	0,4	3,2	15.377.708	69,9269	1.075.315.483	0,5	5.152.326	50,4
ЕУР+УСД+ГБП	3.111,5			202.769.452.332	99,2	2.890,9			224.541.226.876	99,5		
вк извоз:	3.118,4			203.645.402.650	100,0	2.899,2			225.660.248.147	100,0		10,8

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ

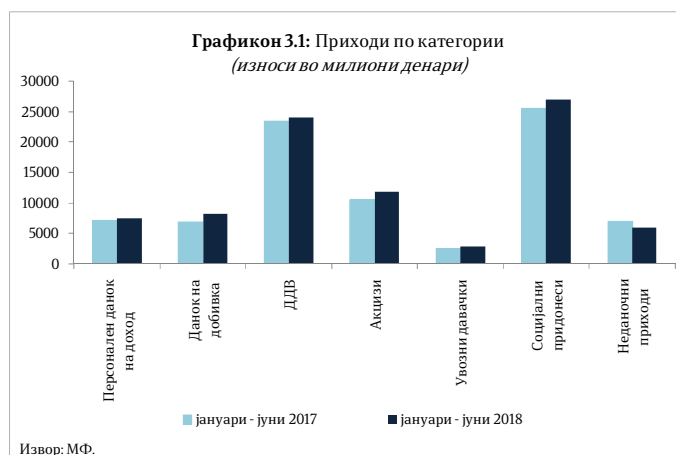
3. ФИСКАЛЕН СЕКТОР

Буџетски приходи според економската класификација

Вкупните приходи на Буџетот во првите шест месеци од 2018 година изнесуваат 90.650 милиони денари, односно 13,7% од БДП, што претставува поголемо остварување за 5,0% во однос на истиот период од 2017 година.

Даночните приходи во наведениот период се реализирани во износ од 54.675 милиони денари и во однос на истиот период претходната година се зголемени за 8,0%.

Данокот на додадена вредност е остварен во износ од 24.080 милиони денари, што претставува зголемување за 3,0% во однос на минатата година, со доминантно учеството во вкупните даночни приходи од 44,0%. Притоа, ДДВ е наплатен во бруто износ од 35.183 милиони денари, од кои на даночните обврзници им е извршен поврат во износ од 11.102 милиона денари (бруто наплатата е повисока за 6,8%, додека повратот по основ на ДДВ е повисок за 16,1% споредено со истиот период во 2017 година). Во структурата на ДДВ најголемо е учеството на ДДВ од увоз кој забележува поголемо остварување за 10,9%, додека ДДВ од прометот во земјата забележува намалување од 2,3%.

Акцизите се остварени во износ од 11.848 милиони денари (учество од 21,7% во даночните приходи), што претставува зголемување од 13,4%. Така, од овие два индиректни данока вкупно се остварени приходи од 35.928 милиони денари, што претставува 65,7% од вкупните даночни приходи во овој период.

Приходите од персоналниот данок се остварени во износ од 7.502 милиона денари и забележуваат раст од 4,5% на годишна основа, при што 67,4% од персоналниот данок претставува приходот од данокот на плати и други лични примања, 9,1% од

приходи од капитал, 6,5% од приходи по основ на договор на дело, 6,0% од приходи од игри на среќа и наградни игри и 3,9% од приходи од имот и имотни права. Приходите од данокот на добивка во овие шест месеци изнесуваа 8.220 милиони денари и забележаа поголемо остварување за 18,7% во однос на истиот период претходната година, што е главно резултат на доплатите по даночни биланси (зголемување од 33,1%) и данокот наплатен по основ на месечни аконтации (зголемување од 24,3%), додека намалување бележи задржаниот данок за странски правни лица (17,5%).

Приходите од царина се остварени во износ од 2.781 милион денари и забележаа зголемување од 10,9%. Приходите од други даноци со остварен износ од 244 милиони денари забележаа поголемо остварување за 29,1% во однос на минатата година.

Социјалните придонеси од плата се остварени во износ од 26.988 милиони денари, што претставува поголемо остварување за 6,0% споредено со истиот период од 2017 година, при што наплатата кај придонесите за пензиско и инвалидско осигурување е повисока за 5,8%, кај придонесите за вработување за 6,3% и кај придонесите за здравствено осигурување за 6,4%.

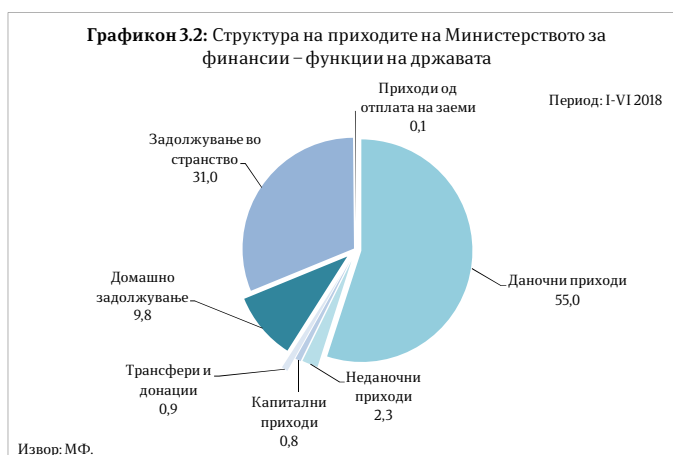
Неданочните приходи се остварени во износ од 5.942 милиона денари и во однос на истиот период во 2017 година забележаа помало остварување од 14,7% (во овие приходи се приходите од профит од јавни институции, административни такси и глоби, концесии и др.).

Капиталните приходи реализирани по основ на продажба на градежно земјиште, станови и дивиденди, се остварија во износ од 811 милион денари, што е двојно повеќе во однос на минатата година.

Приходите од странски донации од меѓународна и билатерална соработка се остварија во износ од 1.420 милиони денари и се намалени за 34,3% во однос на истиот период лани.

Приходи по буџетски корисници

Буџетските приходи, односно приливот на средства во Централниот буџет, се остваруваат главно преку Министерството за финансии – функции на државата и во периодот јануари – јуни 2018 година изнесуваат 98.329 милиони денари, односно 95,0% од приходите на сите буџетски корисници, а претставуваат 62,0% од годишниот план на овој буџетски корисник.

Во рамки на Министерството за финансии – функции на државата преовладуваат даночните приходи кои претставуваат 55,0% од вкупните приходи и приливи на овој буџетски корисник, при што нивната наплата до јуни достигна 48,4% од годишниот план. Приливот на средства по основ на задолжување во странство во овој период изнесува 30.529 милиони денари, што претставува 31,0% од вкупниот износ на овој буџетски корисник.

Следен буџетски корисник со најголеми приходи и прилив на средства е Министерството за образование и наука, чии приходи изнесуваат 1.629 милиони денари, односно 1,6% од приходите и приливот на средства на сите буџетски корисници и најголемиот дел од тој износ (81,9%) претставуваат неданочни приходи, главно по основ на такси и надоместоци.

Министерството за здравство оствари приходи кои изнесуваат 688 милиони денари, што претставува 0,7% од приходите и приливот на средства на сите буџетски корисници и 44,5% од тој износ претставуваат приливи на средства стекнати по основ на задолжување во странство. Останатите буџетски корисници збирно имаат остварено 2,7% од вкупните приходи и приливи. Деталните податоци за секој буџетски корисник се прикажани во статистичкиот прилог на следниот линк (<http://finance.gov.mk/mk/node/693>).

Во однос на буџетските фондови, најмногу приходи остварува Фондот на пензиско и инвалидско осигурување на Македонија, кои во периодот јануари – јуни 2018 година изнесуваат 33.457 милиони денари и претставуваат 49,2% од годишниот план на Фондот. Фондот за здравствено осигурување на Македонија во овој период има остварено приходи во износ од 14.739 милиони денари, односно 51,3% од годишниот план на Фондот. Агенцијата за вработување на Република Македонија во првите шест месеци од 2018 година остварила приходи во висина од 1.161 милион денари, што претставува 49,8% од годишниот план.

Буџетски расходи според економската класификација

Вкупните расходи на Буџетот во првите шест месеци од 2018 година изнесуваа 95.188 милиони денари, односно 14,4% од БДП, што е за 0,5% повеќе во однос на истиот период лани.

Во структурата на реализираните вкупни расходи, тековните расходи во износ од 91.167 милиони денари учествуваа со 95,8% и се зголемени за 6,0% во однос на истиот период од 2017 година.

Платите и надоместоците се реализирани во износ од 13.068 милиони денари и нивното структурно учество во вкупните расходи на Буџетот изнесува 13,7% што претставува намалување за 0,6% во однос на истиот период претходната година.

Расходите за стоки и услуги изнесуваа 6.818 милиони денари и споредено со истиот период од 2017 година забележаа намалување од 4,9%.

Доминантно учество во тековните расходни ставки имаа трансферите кои изнесуваа 69.077 милиони денари. Средствата за трансфери забележаа поголема реализација за 9,1% споредено со истиот период во 2017 година и истите учествуваа со 72,6% во вкупните расходи.

Средствата за социјални трансфери изнесуваа 49.415 милиони денари, забележаа раст од 5,8% и учествуваа со 51,9% во вкупните расходи. Трансферите кон Фондот на пензиското и инвалидското осигурување, кои зафаќаат најголем дел од социјалните трансфери, се реализирани во износ од 30.122 милиона денари, што е зголемување за 5,0% споредено со истиот период од 2017 година и учествуваат со 31,6% во вкупните расходи. Учеството на категоријата други трансфери, кои ги вклучуваат трансферите кон единиците на локалната самоуправа, во вкупните расходи изнесува 19,9%, односно забележаа поголема реализација за 19,4%, а се реализирани во износ од 18.962 милиони денари. Блок дотациите кон единиците за локална самоуправа во износ од 7.883 милиони денари забележаа зголемување од 4,2%, во споредба со истиот период претходната година. Субвенциите и трансферите изнесуваа 9.975 милиони денари што е зголемување од 37,7% споредено со минатата година.

Каматните расходи изнесуваат 2.204 милиони денари, што е за 5,8% помалку во споредба со истиот период од 2017 година. Расходите за камати од домашно задолжување се зголемени за 1,3%, додека каматите од странско задолжување се намалени за 15,4%.

Во анализираниот период, средствата за капитални расходи се реализирани во износ од 4.021 милион денари со структурно учество од 4,2% во вкупните расходи (0,6% учество во БДП), односно забележаа пониска реализација за 53,7% во споредба со истиот период лани.

Расходи по буџетски корисници

Во продолжение е даден осврт на буџетските расходи за најголемите буџетски корисници, чиј вкупен годишен буџет изнесува 87,1% од вкупниот буџет на сите буџетски корисници.

Во периодот јануари – јуни 2018 година, преку разделот Министерство за финансии – функции на држава¹ реализирани се 27.217 милиони денари, што

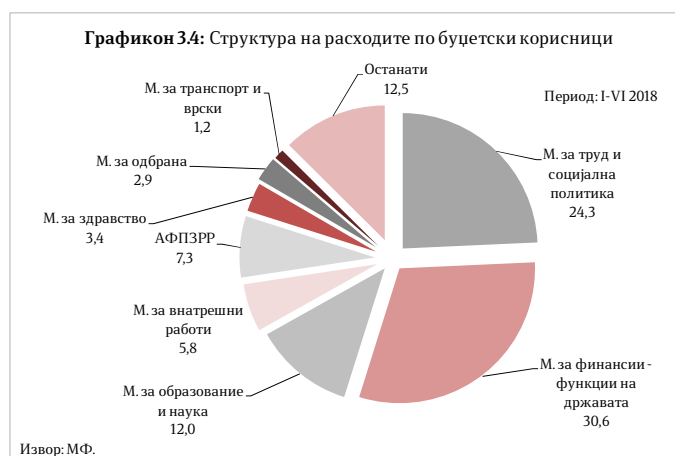
¹ Во рамките на разделот *функции на држава* опфатени се следниве активности: навремено сервисирање на обврските (отплата на камата и главнина) на државата по основ на домашно и странско задолжување; редовна исплата на оперативните трошоци на државата по претходно доставена документација за исплата; учество во капиталот на меѓународни финансиски институции; плаќање ДДВ по основ на капитални инвестиции финансирани од донации, финансирање на проектите од поодделните компоненти од ИПА (национално кофинансирање и ИПА средствата од ЕУ). Исто така, во рамките на овој раздел, а согласно со Законот за буџетите

претставува 69,4% од годишниот буџет. Најголем дел од расходите или 80,7% отпаѓаат на отплата на главнина, за што во периодот јануари – јуни 2018 година потрошени се 21.960 милиони денари, односно 97,6% од средствата планирани за оваа намена во 2018 година. По однос на каматни плаќања отпаѓаат 8,1% од вкупните расходи, за што се реализирани 2.201 милион денари или 25,4% од планираното.

Министерството за труд и социјална политика во периодот јануари – јуни 2018 година реализираше 21.623 милиони денари или 49,6% од вкупниот буџет за 2018 година. Притоа, најголем дел (73,3%) од расходите во овој период се наменети за тековни трансфери до вонбуџетските фондови, за што се потрошени 15.857 милиони денари или 50,1% од средствата наменети за 2018 година. Втора најзначајна расходна ставка се социјалните бенефиции, кои учествуваат со 18,8% во вкупните расходи. За оваа намена реализирани се 50,4% (4.057 милиони денари) од планираните за 2018 година.

Министерството за образование и наука во периодот јануари – јуни 2018 година изврши буџетски средства во износ од 10.691 милион денари, што е 42,5% од вкупниот буџет за 2018 година. Најголем дел од расходите (63,8%) претставуваат тековни трансфери до ЕЛС, за што се потрошени 6.824 милиони денари или 49,4% од вкупно планираните средства. Плати и надоместоци се втора најзначајна ставка со учество од 15,5%, за што се потрошени 1.662 милиона денари, односно 47,4% од вкупно предвидените. За стоки и услуги (кои учествуваат со 11,8% во вкупните расходи) реализирани се 1.259 милиони денари, што претставува 30,6% од вкупно предвидените средства за тековната година.

Во првите шест месеци од 2018 година Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој (АФПЗРР) реализираше средства во износ од 6.535 милиони денари, што претставува 75,7% од планираните средства за тековната година. Најзначајна расходна ставка претставува субвенции и трансфери (со учество од 94,0%), за што во анализираниот период извршени се 6.144 милиони денари или 93,4% од планираното.

Во периодот јануари – јуни 2018 година од страна на Министерството за внатрешни работи вкупно се реализирани 5.121 милион денари, што претставува 50,0% од сопствениот буџет за 2018 година. Најзначајна расходна ставка претставуваат плати и надоместоци со учество од 70,3%, за што се потрошени 3.600 милиони денари или 49,3% од планираното. Втора најзначајна ставка се стоки и услуги со

на Република Македонија и Законот за извршување на Буџетот, предвидени се средства за покривање елементарни непогоди и средства за финансирање на непредвидените расходи во текот на фискалната година.

учество од 15,9%, за што се реализирани 817 милиони денари или 47,6% од годишниот план.

Министерство за здравство во првите шест месеци од годината реализираше буџетски средства во износ од 3.067 милиони денари, што е 46,1% од вкупниот буџет за 2018 година. Тековните трансфери до вонбуџетските фондови имаат најголемо учество во расходите со 59,9%, за што во периодот јануари – јуни 2018 година потрошени се 1.837 милиони денари или 65,8% од средствата наменети за 2018 година. Стоките и услугите се втора најзначајна ставка со учество од 29,8% во вкупните расходи, а во анализираниот период за оваа намена потрошени се 914 милиони денари, односно 46,3% од вкупно предвидените. Реализацијата на капиталните расходи (кои учествуваат со 8,6% во вкупните расходи) изнесува 14,9% односно извршени се 264 милиони денари.

Министерство за одбрана во периодот јануари – јуни 2018 година изврши буџетски средства во износ од 2.566 милиони денари, што е 39,4% од вкупниот буџет за 2018 година. Платите и надоместоците имаат најголемо учество со 72,1%, за што во првите шест месеци реализирани се 1.849 милиони денари, што претставува 48,9% од вкупно предвидените средства за тековната година. Стоките и услугите учествуваат со 23,2% во вкупните расходи, за што во анализираниот период потрошени се 595 милиони денари, односно 34,2% од вкупно предвидените.

За Финансирање на дејностите од областа на културата² во периодот јануари – јуни 2018 година извршени се средства во износ од 1.497 милиони денари, што е 39,9% од вкупниот буџет за 2018 година. Платите и надоместоците имаат највисоко учество во вкупните расходи со 34,0%, а нивната реализација во првите шест месеци изнесува 48,4%, односно извршени се 509 милиони денари. Субвенциите и трансферите учествуваат со 31,8%, а за оваа намена реализирани се 475 милиони денари или 38,7% од планираното. За капитални расходи реализирани се 300 милиони денари, што претставува 30,7% од вкупно предвидените средства за тековната година, а оваа ставка претставува 20,1% од вкупните расходи.

Министерство за транспорт и врски во првата половина на 2018 година реализираше средства во износ од 1.067 милиони денари, што е 17,6% од вкупниот буџет за 2018 година. Капиталните расходи имаат највисоко учество во вкупните расходи со 60,5%, а нивната реализација во периодот јануари – јуни 2018 година изнесува 12,3%, односно извршени се 645 милиони денари. Субвенциите и трансферите учествуваат со 31,9% во вкупниот буџет на овој корисник и за оваа намена извршени се средства во износ од 340 милиони денари.

² Со финансирањето на дејностите од областа на културата се поддржуваат програмите на установите од областа на културата во издавачката дејност, библиотекарството, филмската дејност, музичката и сценско-уметничката дејност, заштитата на културното наследство, ликовната и галериската дејност, културно-уметничките манифестации, музејската и кинотечната дејност, меѓународната соработка од областа на културата, поддршката на младите таленти, организациите од областа на културата, децентрализацијата на власта и поинтензивното реализирање на капиталните проекти.

Деталните податоци за секој буџетски корисник се прикажани во статистичкиот прилог на следниот линк (<http://finance.gov.mk/mk/node/693>).

Буџетско салдо

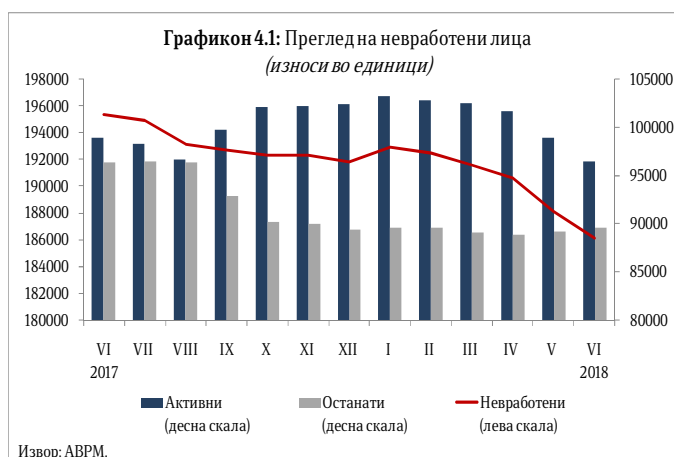
Во периодот јануари – јуни 2018 година остварен е дефицит во Буџетот на Република Македонија од 4.538 милиони денари, што претставува 0,7% од БДП, додека дефицитот на Централниот буџет е остварен во износ од 4.335 милиони денари и претставува 0,7% од БДП.

4. СОЦИЈАЛЕН СЕКТОР

Нововработени и регистрирани невработени лица во АВРМ

Во периодот јануари – јуни 2018 година во Агенцијата за вработување на Република Македонија регистрирани се вкупно 103.016 нови засновани работни односи. Вкупниот број нововработени во овој период е повисок за 11,8% во однос на истиот период од 2017 година.

Од вкупниот број нововработени, 41,1% се вработени на неопределено време, додека останатиот дел се вработени на определено време и за вршење сезонски работи. Од вкупниот број засновани нови работни односи во јуни 2018 година 20,9% се од евиденцијата на невработени.

Вкупниот број невработени лица во јуни 2018 година изнесува 186.134, од кои 96.482 се активни баратели на работа, а 89.652 се останати невработени лица. Во однос на истиот месец претходната година, вкупниот број невработени лица е намален за 4,7%.

Најголем дел од невработените лица (66,7%) се градско население, а според половата структура 58,5% се мажи. Според степенот на образование, поголемиот дел,

односно 57,7% од невработените се со непотполно средно образование или помалку, 27,8% се со завршено средно образование, додека 14,5% имаат вишо или повисоко ниво на образование.

По возрастни групи, најголемиот дел или 48,2% од невработените припаѓаат на возрастната група 25-49 години. Според времето на чекање на вработување, 49,4% од невработените лица чекаат вработување од 1 до 7 години, додека 8,3% чекаат 8 и повеќе години.

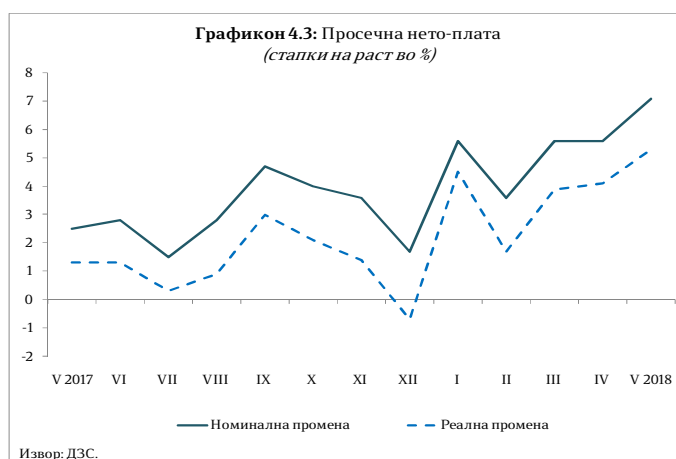
Плати

Просечната номинална нето - плата во мај 2018 година оствари годишен раст од 7,1%, а во однос на претходниот месец е повисока за 2,4%. Најголем раст на просечната нето-плата се забележува во следните сектори: Објекти за сместување и сервисни дејности со храна (23,1%), Финансиски дејности и дејности на осигурување (17,4%) и Информации и комуникации (15,3%). Реалните плати во мај забележаа годишен раст од 5,3%.

Просечната номинална бруто - плата во мај 2018 година оствари годишен раст од 7,0%, а во однос на претходниот месец е повисока за 2,5%. Најистакнат раст на просечната бруто-плата се забележува во следните сектори: Објекти за сместување и сервисни дејности со храна (21,3%), Финансиски дејности и дејности на осигурување (17,4%) и Информации и комуникации (15,7%). Реалната бруто-плата забележаа годишен раст од 5,2%.

Пензии

Во јуни 2018 година во Фондот на пензиското и инвалидското осигурување евидентирани се 313.679 пензионери, што претставува зголемување од 2,3% во однос на истиот период минатата година. На месечно ниво, бројот на корисници на пензија е повисок за 1.647 лица. Од вкупниот број пензионери,

64,1% се корисници на старосна пензија, 24,4% се корисници на семејна пензија и 11,6% се корисници на инвалидска пензија.

Просечната пензија во јуни 2018 година изнесува 14.150 денари и е за 2,1% повисока во однос на истиот месец минатата година. Соодносот на просечната пензија со

просечната исплатена плата во мај 2018 година (последни расположливи податоци) изнесува 57,6%.

Просечната старосна пензија во јуни изнесува 15.450 денари, просечната инвалидска пензија изнесува 12.836 денари, а просечната семејна пензија 11.355 денари. За исплата на пензиите во јуни 2018 година се потрошени 4.336,48 милиони денари, што претставува 50,9% од вкупните социјални трансфери.

5. МОНЕТАРЕН И ФИНАНСИСКИ СЕКТОР

Во јуни 2018 година, Народна банка на Република Македонија ја задржа основната каматна стапка на 3,0%, како резултат на здрави економски основи, без присуство на нерамнотежи и стабилизирање на довербата и очекувањата на економските субјекти, видливо преку поволните движења на девизниот пазар и постепеното забрзување

на депозитниот раст. Каматната стапка на расположливите депозити на 7 дена остана непроменета во однос на минатиот месец и изнесува 0,3%.

Примарни пари

Во јуни 2018 година, примарните пари³ регистрираа пад од 2,5% на годишна основа, во услови на пад на вкупните ликвидни средства на банките од 9,4%, додека готовите пари во оптек се зголемија за 3,8%.

На месечно ниво, примарните пари регистрираа пад од 10,3%, како резултат на намалување на вкупните ликвидни средства на банките за 20,5%, додека готовите пари во оптек се зголемија за 0,1%.

Депозитен потенцијал⁴

Во јуни 2018 година, вкупните депозити на банките регистрираа раст од 0,8% на месечно ниво. Секторската анализа укажува дека споредено со претходниот месец, депозитите на приватните претпријатија се зголемија за 2,5%, а депозитите на домаќинствата регистрираа раст од 0,3%.

Од аспект на валутата, во јуни 2018 година споредено со претходниот месец депозитите во домашна валута се зголемија за 0,2%, а депозитите во странска валута за 1,7%.

Вкупниот депозитен потенцијал во јуни 2018 година оствари раст од 9,9% на годишна основа. Анализирани според валутата депозитите во домашна валута и депозитите во странска валута се зголемија за 9,8% и 9,9%, соодветно.

Од аспект на секторот, на годишно ниво депозитите на претпријатијата овој месец бележат раст од 9,2%, а депозитите на домаќинствата се зголемија за 7,9%.

Според рочноста, на годишно ниво краткорочните депозити се зголемија за 5,4%, а долгорочните депозити регистрираа раст од 13,6%.

Валутната структура на депозитите и понатаму е стабилна, при што депозитите во домашна валута имаат поголемо учество во депозитната база кое изнесува 58,5%.

Табела 5.1. Депозитен потенцијал и кредити на приватен сектор;

Депозитен потенцијал и кредити на приватен сектор (јуни 2018 година)	Во милиони денари	Месечна промена	Годишна промена
Депозитен потенцијал	349.816	0,8%	9,9%
Денари	204.473	0,2%	9,8%
Странска валута	145.343	1,7%	9,9%

³Примарните пари се пресметани како збир од готовите пари во оптек (вклучително и готовината во благајна), задолжителната резерва во денари и во девизи и вишокот ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва (во денари).

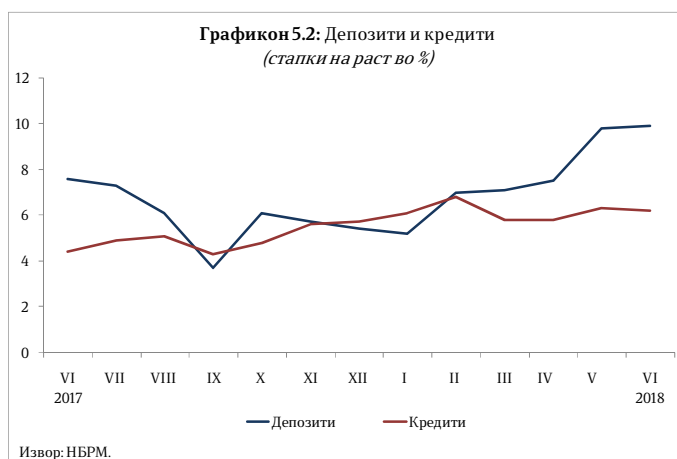
⁴НБРМ ги објави податоците од монетарната статистика, статистиката на останатите финансиски институции и статистиката на каматните стапки, по нова методологија. Методолошките промени се направени заради усогласување со препораките од новообјавениот Прирачник и упатство за монетарната и финансиската статистика на ММФ од 2016 година (MFSMCG – IMF, 2016) и Техничката мисија на ММФ од областа на монетарната и финансиската статистика во НБРМ од 2015 година.

Краткорочни	159.982	1,5%	5,4%
Долгорочни	97.256	1,2%	13,6%
Кредити на приватен сектор	306.049	0,9%	6,2%
Денари	177.736	0,9%	9,9%
Странска валута	128.313	0,8%	1,4%
Краткорочни	57.138	0,4%	6,2%
Долгорочни	230.431	1,1%	8,7%
Сомнителни и спорни побарувања	15.376	-0,1%	-19,6%

Извор: НБРМ

Кредити на банките

Во јуни 2018 година вкупните кредити на банките кон приватниот сектор се зголемија за 0,9% во споредба со минатиот месец. Секторската анализа укажува дека во јуни 2018 година кредитите кон претпријатијата се зголемија за 0,8%, а кредитите кон домаќинствата регистрираа раст од 1,0%. Од аспект на валутата, во јуни 2018 година, на месечно ниво денарските кредити регистрираа раст од 0,9%, а девизните кредити регистрираа раст од 0,8%.

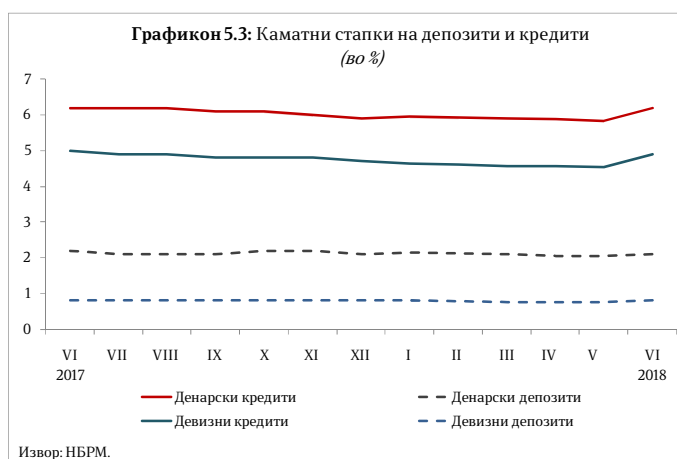

На годишна основа, во јуни 2018 година вкупните кредити се зголемија за 6,2%, во услови на раст на кредитите на домаќинствата за 9,7% и раст на кредитите кон претпријатијата за 2,7%. Кредитите во домашна валута се зголемија за 9,9%, а кредитите во странска валута регистрираа раст од 1,4%.

Од аспект на рочноста, долгорочните кредити бележат годишен раст од 8,7%, а краткорочните кредити се зголемија за 6,2%.

Каматни стапки на депозитни банки

Во јуни 2018 година, вкупната каматна стапка на кредитите се намали за 0,04 п.п. во споредба со претходниот месец и изнесува 5,57%. Каматната стапка на денарските кредити се намали за 0,03 п.п. и изнесува 6,15%, а каматната стапка на девизните кредити се намали за 0,04 п.п. на

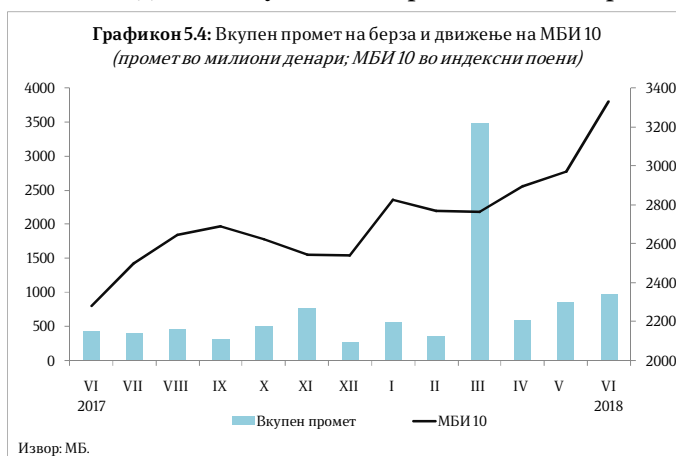
месечно ниво и изнесува 4,90%.

Вкупната каматна стапка на депозитите во јуни 2018 година изнесува 1,45% и е намалена за 0,01 п.п. во однос на минатиот месец. Каматната стапка на денарските депозити се намали за 0,02 п.п. и изнесува 2,05%, каматната стапка на девизните депозити се зголеми за 0,01 п.п. во споредба со минатиот месец и изнесува 0,77%.

Пазар на капитал

На пазарот на капитал, во јуни 2018 година вкупниот промет на берзата регистрираше раст од 13,4% на месечно ниво, како резултат на зголемувањето на прометот од класичното тргување за 85,4%, додека прометот од блок трансакциите се намали за 54,7%.

Вкупниот промет на берзата во јуни 2018 година изнесуваше 976,6 милиони денари и истиот е зголемен за 2,3 пати (133,6%) на годишно ниво. Македонскиот

берзански индекс МБИ-10 на крајот на јуни 2018 година изнесуваше 3.332,7 индексни поени, при што на месечно ниво индексот е зголемен за 12,2%, а во однос на истиот месец претходната година индексот е повисок за 46,0%.

Девизни резерви

Бруто девизните резерви на крајот на јуни 2018 година изнесуваа 2.642,2 милиона евра и во однос на претходниот месец се зголемени за 31,4 милиони евра, додека во однос на јуни 2017 година се зголемени за 242,2 милиона евра.

Министерство за финансии
Сектор за макроекономска политика
„Даме Груев“ бр. 12, 1000 Скопје
<http://www.finance.gov.mk/mk>
<http://www.finance.gov.mk/mk/node/693>